

MORS VENIT VELOCITER

ZEMŘEL PROFESOR STANISLAV BALÍK

Necelé dva měsíce po svých 87. narozeninách zemřel 11. dubna 2015 významný český právní historik Stanislav Balík. Narodil se 15. února 1928 v Morašicích, nevelké obci severovýchodně od Znojma, v tehdejší okrese moravskokrumlovském (později znojemském). Základního školního vzdělání dosáhl však již v Brně, kde posléze navštěvoval také reálné gymnázium. Události spojené s okupací českých zemí zabránily Stanislavu Balíkovi dokončit středoškolská studia, jak by tomu bylo při pravidelném běhu událostí bylo bývalo, a tak složil maturitní zkoušky až v roce 1947. Právníká studia zahájil na Masarykově univerzitě, kde získal blízký vztah k romanistovi s rozsáhlým juristickým a kulturním rozhledem profesoru Jiřímu Cvetlerovi (1902–1991), s nímž ho pojilo kolegiální přátelství až do Cvetlerova úmrtí. Krátce poté, co Stanislav Balík absolvoval na fakultě první státní zkoušky, byla k 1. červenci 1950 brněnská právnická fakulta zrušena a Stanislav Balík dokončuje studia v Praze, kde souběžně s juristickým vzděláváním studoval také na Filosofické fakultě Karlovy univerzity hindštinu a sanskr. Po absolutoriu na Právnické fakultě Karlovy univerzity se stal od 1. září 1952 asistentem a od 1. října 1958 odborným asistentem na katedře dějin státu a práva se specializací na dějiny obecné. V době svého působení na pražské právnické fakultě měl blízký vztah k vynikajícímu romanistovi Jaromíru Kinclovi (1926–1993). Oba pojily zájmy odborné i kulturní.

Po absolvování studijního pobytu v turínském *Institut universitaire d'études européennes* (1965–1966) obhájil Stanislav Balík na pražské právnické fakultě disertaci *Massachusettský Zákoník svobod z roku 1641. Studie k dějinám státu a práva USA*. Po dosažení hodnosti kandidáta věd si Stanislav Balík dále zvyšoval kvalifikaci, mj. při studiu na *Université de Toulouse* v letech 1968–1970. Jedním z výsledků jeho tamějšího studia byly these *Histoire de l'aménagement juridique de la propriété foncière sous la Révolution Française. I. 1789–1794* vypracované pod vedením významného historika profesora Jacquesa Godechota (1907–1989) a publikované v roce 1971. Již dříve, v roce 1969, se Stanislav Balík na Karlově univerzitě habilitoval obhajobou spisu *Obchodní a průmyslové monopoly XV.–XVIII. století a jejich historičtí předchůdci*. Profesorem byl Stanislav Balík jmenován až v roce 1992 po změně politických a společenských poměrů v naší zemi.

Jak Balíkova kandidátská disertace, tak jeho habilitační spis zůstaly v rukopisech a tiskem bohužel vydány nebyly. Pro zájemce se staly dostupnými zejména jeho dílčí monografické studie, které uveřejňovaly především *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica* a *Právněhistorické studie*. (Obsáhlý přehled Balíkových historickoprávních statí sestavili Vilém Knoll a Ladislav Soukup v úvodním pojednání k poctě vydané v roce 2008 Stanislavu Balíkovi k 80. narozeninám.) Rozsáhlejší, samostatně publikovaným dílem demonstrujícím hlubokou autorovu znalost francouzských historickoprávních reálií i jeho věcné vyjadřování a vědeckou akribii je Balíkovo *Státní zřízení Francie v letech 1789–1814* vydané v univerzitní edici Karlovou univerzitou v Praze v roce 1977. Rozsáhlá publikační činnost z druhé poloviny XX. století podložená rozsáhlými odbornými i jazykovými znalostmi dokládá vědecký zájem Stanislava Balíka o francouzské a angloamerické právní dějiny a jejich systematické zkoumání stejně jako znalostní přesahy do práva římského, italského, německého a dalších oblastí právní historie. Zdravotní stav tížící úctyhodný věk bránil Stanislavu Balíkovi v posledních letech významněji se literárně i jinak veřejně projevovat, Nicméně i jeden z jeho posledních textů

Rodinné právo ve staré Indii uveřejněný v únoru 2013 v Rodinných listech dokládá šíři Balíkových profesionálních znalostí a zájmů.

Jako dlouholetý učitel Právnické fakulty Karlovy Univerzity v Praze a posléze i Fakulty Právnické Západočeské univerzity v Plzni se Stanislav Balík podílel od konce padesátých let až do minulého desetiletí na přípravě většího počtu učebnic, skript a dalších textů k výuce. Nejedno z těchto děl sám redigoval. Za dlouhá léta pedagogického působení se podílel na výchově tisíců budoucích právníků a mnozí na něho stále vzpomínají jako na dobrého a oblíbeného učitele.

Při 80. narozeninách Stanislava Balíka mu čtyřicet šest jeho přátel, kolegů, žáků a obdivovatelů vzdalo poctu souborem studií vydaných k jeho poctě v Plzni v roce 2008. O vědeckém přínosu *Pocty Stanislavu Balíkovi* referoval krátce poté i náš časopis. Sedm let na to jsme se navždy rozloučili s vědcem, jehož odchod z tohoto světa představuje ztrátu nejen pro komunitu českých právních historiků.